

ÇAĞLARI AŞAN MİMAR: SİNAN

1941(?) yılında Kayseri'nin bir köyünde doğdu. Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde orduyla seferlere katıldı. Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki bir seferde Prut Nehri üzerine kısa sürede bataklık alanda inşa ettiği köprü, 40'lı yaşlarındaki Sinan'a büyük ün kazandı. Sadrazam'ın Sinan'ı mimarbaşılığına getirmesiyle Sinan askerlikten ayrılmış oldu.

Sinan'ın eserleri 16. yüzyıl Osmanlı çini, hat, oymacılık ve tezyinat sanatlarını bünyesinde barındırır. Osmanlı toprakları üzerinde kendisinden önce yapılmış olan birçok eseri de restore eden Sinan, bunların günümüze ulaşmalarını sağladı. Ayasofya'nın günümüze ulaşması bile 2. Selim'in fermanı ile Mimar Sinan'ın yaptığı restorasyon sayesinde mümkün oldu.

Mimar Sinan yarım asırlık mimarlık serüveninde bazı kaynaklara göre yaklaşık 477 yapıyı tasarladı, inşasını denetledi veya inşa ve tamir etti. Bunlar arasında cami, mescit, medrese, hamam, su yolu, kervansaray, köprü, darüşşifa, saray, türbe vb. bulunur. Mimarlık tarihinin mihenk taşı Mimar Sinan; eserlerindeki ustalık, mühendislik, ince işçilik ve mimari dehasıyla her zaman hayranlık uyandırmıştır.

(1 - 4. soruları metne göre cevaplayınız.)

1. Metinden Mimar Sinan'la ilgili aşağıdaki-lerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı toprakları dışında da eser vermiştir.
- B) Kendi zamanının sanat dallarının birçoğu ile ilgilenmiştir.
- C) Doğum tarihiyle ilgili bilgi kesin değildir.
- D) Bir köprü yapımı onu tanınır hâle getirmiştir.

2. Metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ayasofya, 2. Selim ve Mimar Sinan tarafından yapılmıştır.
- B) Mimar Sinan diğer mimarların değerini belirleyen bir ölçüttür.
- C) Osmanlı topraklarındaki mimari eserlerin tümü Mimar Sinan'ın elinden çıkmıştır.
- D) Kaç eserde katkısı olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

3. Mimar Sinan'la ilgili sorulardan hangisinin cevabı bulunabilir?

- A) Ne tür mimari tarzlar kullanmıştır?
- B) Mimarbaşı olmasıyla hangi mesleği bıraktı?
- C) Ne tür eğitimler almıştır?
- D) Hangi sadrazam onu mimarbaşılığına getirmiştir?

4. Altı çizili cümlelerin öge dizilişi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Nesne - Yer tamlayıcısı - Özne - Yüklem
- B) Özne - Zarf tamlayıcısı - Nesne - Yüklem
- C) Nesne - Özne - Yer tamlayıcısı - Yüklem
- D) Özne - Nesne - Yer tamlayıcısı - Yüklem

Fleming, çalışmalarında Penicillium cinsi içinde yer alan bakterilere yoğunlaşır. Fleming'in penisilini ortaya çıkarması, bir gün laboratuvarında bir mantar kolonisinin zararlı olan bakterileri yok ettiğini görmesiyle gerçekleşir. Fleming 1929'da yayımladığı çalışmasında bu - - - yer verir. Howard Florey ve Ernst Boris Chain adlı iki bilim insanı ise onun bu başarısını daha ileri taşır. Onların - - - penisilin, ilaç hâline getirilir.

5. Bu parçada boş bırakılan yerleri anlam bakımından en uygun biçimde tamamlayan sözcükler aşağıdakilerin hangisinde sırayla verilmiştir?

- A) varsayıma - aklıyla
- B) icadına - aracılığıyla
- C) keşfine - sayesinde
- D) bilgiye - yüzünden

Doğa ile iç içe değiliz, şehirlere ve büyük yapılara adeta hapsoldük. İnsanların şehirlerde doğadan uzak kalmalarından duyulan rahatsızlık bazen şiirlerde yer alabilmektedir.

6. Aşağıda verilen dizelerden hangisi bu metinde yer alan rahatsızlığı yansıtmaktadır?

- A) Evleri yüksek kurdular
Cama betona boğdular
Usumuzdaydı unuttuk
Topraklar uzakta kaldı
- B) Bu bahar havası, bu bahçe;
Havuzda su şırl şırlıdır.
Uçurtmam bulutlardan yüce,
Zıpızıplarım pırıl pırıldır
- C) Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,
Hele boz dumanlar çekilsin de gör.
Her haftası bayram, her günü düğün,
Hele yaylalara çıkılsın da gör.
- D) Saat tik tak diye diye
Girer ebediyete.
Yaşamın geri dönmeyen anları.
Zaman alıp götürür insanları.

Aceleye mahal yok. Tekerleği, icat eden adamın elinden kapıp uçağa takamayız. Elinizdeki kitabın değeri, sizi, daha büyük faydalar temin etmek üzere kimi yazarların eserlerini okumaya azmettirmesiyle belirecektir.

7. Parçada bahsedilen kitabın özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Usta yazarlar hakkında bilgilendirmesi.
B) Okura tarihî gerçeklere ulaşacağı yolu göstermesi.
C) Okuru bilim teknik alanında bilinçlendirmesi.
D) Okuru, farklı kişilerin kitaplarına yönlendirmesi.

Deyimler, genellikle gerçek anlamından ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan, ifadeyi daha zengin ve etkileyici kılan kalıplaşmış söz öbekleridir. Günümüzde hepimizin kullandığı birçok deyim vardır. Örneğin geçersiz nedenler ileri sürerek bir işi yapmaktan kaçınmak anlamında - - -, inandırıcı olmayan oyalayıcı sözlerle kandırmaya çalışmak anlamında - - -, titiz ve ayrıntılı bir şekilde incelemek anlamında - - - deymi kullanılır.

8. Aşağıdakilerden hangisi bu metinde boş bırakılan yerlerden birine getirilemez?

- A) kılı kırk yarmak
B) yalancı çıkarmak
C) ipe un sermek
D) masal okumak

Fiillerden türemelerine rağmen fiilin bütün özelliklerini göstermeyen; cümle içerisinde isim, sıfat, zarf gibi görevlerde bulunan kelimelere fiilimsi denir. “Yataktan doğrulmak istedi.” cümlesinde “doğrulmak” fiilimsidir.

9. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüklerin ikisi de fiilimsidir?

- A) Tefvik, sudan bir yudum içiyor; bardağı inleyerek bırakıyor.
B) Sadece ayak deyip geçme, bin bir damarı olur bunun.
C) Biraz dolaştıktan sonra evin yolunu tutup gitti.
D) Besle kargayı oysun gözünü.

Özgünlük; yalnız kendine özgü, orijinal, alışılanın dışında olmaktır.

10. Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisi özgünlük bildirmez?

- A) Onun kurduğu cümleler bir nehir gibi akıp gider.
B) Bu kitabında benzerlerinden ayrı bir anlatım seçmiş.
C) Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.
D) Şiirin kalıcı olması üzerinde herhangi bir gölge olmamasından.

- I. Yöre, yer.
II. Yön, yan, doğrultu.
III. Bir kişinin soyundan gelenlerin hepsi.
- 11. "Taraf" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralanmış anlamlarından biriyle kullanılmamıştır?**
- A) Oğlan tarafı gelini pek beğenmiş.
B) Mamak tarafındaki evlerin camları parlıyor.
C) Nehir tarafındaki çayırdan koku geliyor.
D) Karşı tarafın kızlarının ağzı iyi laf yapıyor.

Ahmet, Bülent, Deniz, Fatih ve Mustafa adlı kişilerin bazısı A sınıfı bazısı B sınıfı sürücü belgesine sahiptir. Bu kişilerle ilgili bilinenler şunlardır:

- Her birinin sadece bir sınıfa ait sürücü belgesi vardır.
- Üç kişinin B sınıfı sürücü belgesi vardır.
- Bülent ve Mustafa aynı sınıf sürücü belgesine sahiptir.
- Deniz ve Fatih'in sürücü belgelerinin sınıfı farklıdır.

12. Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle A sınıfı sürücü belgesine sahiptir?

- A) Ahmet
B) Bülent
C) Deniz
D) Fatih

Bir kişinin ayak izlerinde yürümeden hikâyesini anlatamayız. Aksi hâlde kendi tipini yanlış tanıyan yazarlar safına düşme tehlikesi yaşayabiliriz.

13. Bahsedilen tehlikeyi hikâyelerinde yaşamak istemeyen bir yazara aşağıdakilerden hangisi önerilebilir?

- A) Nitelikli eser kaygısı duyan okurlara seslenin.
B) Belli bir sanat ekolünün etkisinde kalmayın.
C) İnsana özgü konuları işleyin.
D) Karakterlerin ruhuna bürünmeyi gerçekleştirin.

Tipik bir Akdeniz ağacı olan fıstıkçamı, özellikle Batı ve Güney Anadolu'da ormanlar kurar. Ülkemizde 46.490 hektar saf fıstıkçamı ormanı bulunmaktadır. Olgun bireyleri genellikle 20 m boyundadır. Gençlikte yuvarlak, yaşlılıkta şemsiye gibi tepesiyle diğer çamlardan ilk bakışta ayırt edilebilir. Tohumları oldukça büyüktür. Halk arasında "çam fıstığı" diye adlandırılan tohumları, Batı Anadolu yöresindeki köylüler için önemli bir gelir kaynağıdır.

14. Bu metinden fıstıkçamı ağacı ile ilgili

- I. Kendisine benzeyen ağaçlardan farklılaştığı yönü ağacın baş ucudur.
II. En fazla 20 m boyuna ulaşmaktadır.
III. Batı ve Güney Anadolu dışında hiçbir yerde yetişmez.
IV. Tohumlarının ekonomik getirisi bulunmaktadır.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV

Birinci kişi ağızyla anlatımda olayı yaşayan ile anlatan aynı kişidir. Üçüncü kişi ağızyla anlatımda ise olayı yaşayan ile anlatan farklı kişilerdir.

15. Bu bilgiye göre aşağıdakilerin hangisinde anlatım birinci kişi ağızından yapılmıştır?

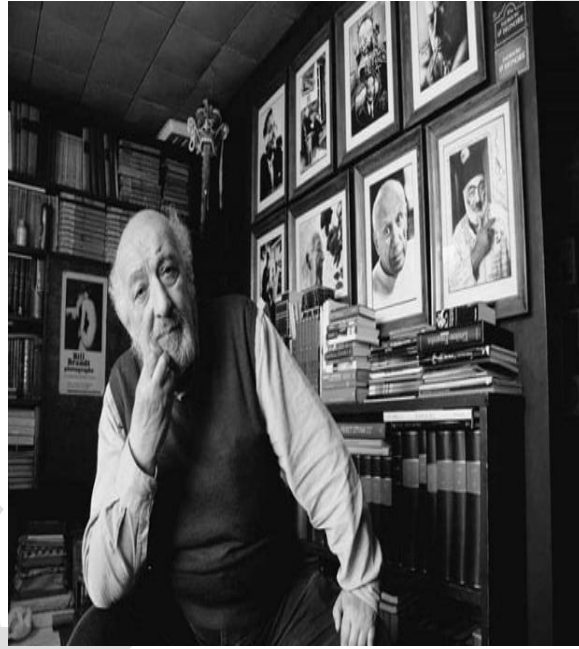
- A) Kırk yaşlarında, yıpranmış, yüz anlatımı ölgün biriydi Hasan. Gözle görülürcesine ihtiyarlamaya başlamıştı artık. Büyük çiftliğinde bir başına yaşıyordu, memuriyete hiç girmemişti.
B) İşte geldi tren. Pencereleri insanın gözlerini kamaştırıyordu. Birinci mevki vagonlarından birinin sahanlığında bir kadın ayakta duruyordu. Elif, bir bakışta tanıdı bu kadını.
C) Onlara sık sık gitmeye başlamıştım. Çoğunlukla taraçanın alt basamağında oturuyor, kendi kendime kızıyordum. Hızlı ama boş geçen günlerim için çok üzülüyordum.
D) Binaların arkasında bir köpek havladı, kedinin kuyruğuna basıldığında çıkardığı sesi andıran bir çığlık duyuldu. Avludaki huzursuzluk, çok geçmeden sakın sakın dolaşan tavuklara da geçti.

Kan, vücutta kan damarı denilen ince kanallarda dolaşır. Kalpten aldığı kanı vücuda götüren damarlara atardamar denir. Atardamarlardaki kanın oksijen oranı yüksek olduğundan buradaki kanın rengi parlak kırmızıdır. Vücuttan aldığı kanı kalbe götüren damarlara toplardamar denir. Toplardamardaki kanda karbondioksit oranı yüksek olduğundan kanın rengi koyu kırmızıdır.

16. Parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleyici anlatım
- B) Tartışmacı anlatım
- C) Açıklayıcı anlatım
- D) Betimleyici anlatım

**Dünyaya objektifiyle bakan, fotoğrafçılığın duayeni
Ara Güler'i tanıyalım.**

1950'de Yeni İstanbul gazetesinde gazeteciliğe başlarken aynı zamanda İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine devam etti.

Çektiği fotoğraflarının en ünlüsü, fotoğrafçılara poz vermeyen Picasso'dur.

1961'de İngiltere'de yayımlanan Photography Annual, onu dünyanın en iyi yedi fotoğrafçısından biri olarak tanımladı.

Bertrand Russell, Winston Churchill, Picasso, İsmet İnönü, Salvador Dali gibi birçok ünlünün fotoğrafını çekti.

Ara Güler'in fotoğraflarının büyük bir bölümü Fransa, ABD ve Almanya'da çeşitli müzelerde sergilenmektedir.

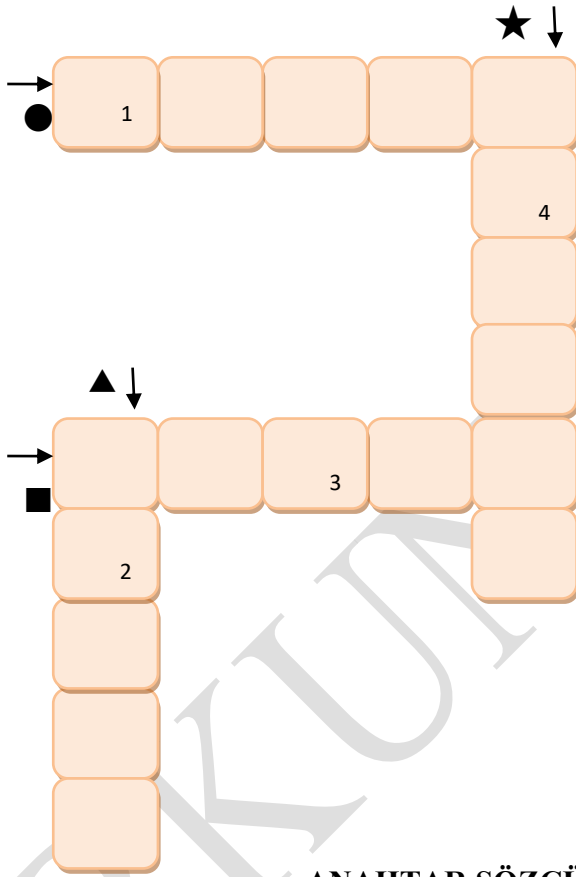
17. Bu metinden hareketle Ara Güler'le ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?

- A) Picasso'nun fotoğrafını ondan habersiz çekmiştir.
- B) Fotoğrafçılık eğitimini İstanbul Üniversitesinde almıştır.
- C) Fotoğraflarının bazısı yurt dışında sergilenmektedir.
- D) Sadece yabancı ünlüleri fotoğraflamayı tercih etmiştir.

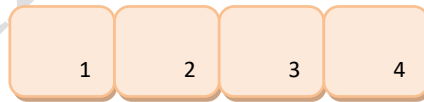
Günümüz dünyasında çevre kirliliği, tüm gezegeni kaplayan boyutlara ulaşmış durumda. Dünyanın birçok bölgesinde insanlar; çevre felaketine karşı korumasız, nükleer tehdit ve radyasyondan habersiz bir hayat sürmektedir. Bilim insanları ise bu olumsuzlukların devamı hâlinde dünyadaki tüm canlıların ciddi biçimde tehdit altında olduğunu vurguluyorlar.

Bu metindeki bazı sözcüklerin anlamı “■, ★, ●, ▲” simgeleriyle verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

- Tehlikeli, endişe veren, ağır, vahim, kritik.
- ★ Sonradan verilecek bir ceza ile yıldırma, gözdağı.
- Genişlik, kapsam.
- ▲ Diri, yaşayan.

ANAHTAR SÖZCÜK

18. Numaralanmış kutularda yer alan harfler “ANAHTAR SÖZCÜK” bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

A) C A D I

B) B A D E

C) A D E T

D) B E R İ

Fırtınadan, soğuktan, seslerden ve korkudan buraya gelemedi.

Adana'ya yarın gideceğim, dedi.

Efendiler, müsaade buyurursanız, size bir soru sorayım.

Köyde çaresiz kalanlar, bir tanıdığı sayesinde İstanbul'a gelir.

19. Bu örneklerde virgülün işlevlerinden hangisinin kullanıldığı söylenemez?

- A) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- B) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.
- C) Cümle içinde ara sözcükleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözcüklerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
- D) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

Aşağıda büyük harflerin kullanıldığı yerlerle ilgili bazı kurallar verilmiştir:

- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve *deniz, nehir, göl, dağ, boğaz* vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
- Uyarı: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözcükler küçük harfle başlar
- Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.
- Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözcükleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.

20. Bu kurallara göre,

- I. Okulumuza Asyalı bir öğrenci gelmiş.
- II. Biz Yüzbaşı Cengiz Topel'in emrindeyiz.
- III. Zigana Geçidi 1977 yılında açılmıştır.
- IV. Türkiye'nin en mutlu ili Sinop İli'dir.

cümlelerinden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I. B) II.
- C) III. D) IV.